

dat hij in het lanen-gebied om de oude stadsdriehoek, dat kris kras volgebouwd was met huizen, een aantal brede straten (20 m breedte) had geprojecteerd, waartoe bestaande huizen moesten worden afgebroken. Opmerkelijk is dat Rose spreekt over straat-aanleg. In de negentiende eeuw was namelijk nagenoeg geen enkele nieuwe straat aangelegd. Van stadsuitbreiding in het belang van de huisvesting van het volk was in de eerste helft der negentiende eeuw niets te bespeuren. Evenals in de achttiende eeuw bepaalde men zich hoofdzakelijk tot het volbouwen der open plekken in het bestaande stadsplan. De meer moderne straat-aanleg, uitsluitend in het belang van de volkshuisvesting, doet zijn intrede in 1853 met het door Rose ontworpen plan voor de Weenastraat en het Weenaplein, waarbij sprake was van een straatbreedte van 10 meter, trottoirs en riolering.

In 1859 werd Rose's plan door de Gemeenteraad goedgekeurd. De geprojecteerde straten werden inderdaad tot stand gebracht, zij het in een lager tempo dan wenselijk was. Dit lage tempo is te verklaren uit de omstandigheid dat deze doorbraken het noodzakelijk maakten om een groot aantal huizen, nl. 695, bevattende 919 woningen, af te breken, juist in een periode van woning-schaarste. In 1877 werden de Witte de Withstraat, de Van Oldenbarneveltstraat en de Aert van Nesstraat voltooid. In deze periode van grote vraag naar woonruimte bood de Gemeente telkens slechts kleine partijen bouwterrein gelegen aan genoemde straten aan, zodat hiervoor vaak buitensporig hoge prijzen verkregen werden. Bij de onteigening van de Witte de Withstraat en de Aert van Nesstraat werd f 12,68 per m² vergoed. Bij de verkoop der terreinen maakte men in de Witte de Withstraat f 32,— per m², in de Aert van Nesstraat zelfs nog f 70,— per m² ¹⁸). Een en ander had tot gevolg dat de aard der woningen in die tijd veranderde. De arbeiderswoningen welke men omstreeks 1865 in de oude binnenstad bouwde, werden om de beschikbare bouwgrond zoveel mogelijk te benutten, rug aan rug geplaatst. Hierdoor ontvingen deze woningen onvoldoende frisse lucht en zonlicht. Het in figuur 5 afgebeelde type bevatte een woonkamer met kookkast zonder licht en lucht, een op de woonkamer uitkomend privaat zonder waterspoeling en twee bedsteden, bestemd voor ouders en kinderen. Hoewel niet meer zo hemeltergend als in de oude stadsdriehoek waren de woningen in de uitbreidingen, ontstaan tussen 1865